

PROJEV PŘEDSEDY KOMISE JUNCKERA O STAVU UNIE V ROCE 2017

Návrhy pro budoucnost Evropy,
které mohou být realizovány na základě Lisabonské
smlouvy

Ve svém projevu o stavu Unie v roce 2017 předneseném 13. září 2017 předseda Komise Juncker nastínil svou vizi budoucnosti Evropy do roku 2025. Tento informační přehled vysvětluje, jak lze návrhy předsedy Junckera realizovat a využít přitom v plné míře potenciál Lisabonské smlouvy. Společně s projevem o stavu Unie předseda Juncker předložil podrobné prohlášení o záměru s konkrétními legislativními a nelegislativními návrhy, jak iniciativy oznámené v projevu provést. Tento proces Komise zahájí v roce 2017/2018 s výhledem do roku 2025, přičemž vezme v úvahu volby do Evropského parlamentu v květnu/červnu 2019, jakožto důležitý prvek demokracie v Evropské unii.

Projev předsedy Evropské komise Junckera o stavu Unie ze dne 13. září 2017

Vysvětlení

HLASOVÁNÍ KVALIFIKOVANOU VĚTŠINOU V RÁMCI JEDNOTNÉHO TRHU

„Pokud jde o důležité otázky jednotného trhu, chci, aby rozhodnutí v Radě byla přijímána častěji a snadněji kvalifikovanou většinou – za stejného zapojení Evropského parlamentu.“

Iniciativy s výhledem do roku 2025, jak jsou uvedeny v prohlášení o záměru předloženém předsedou Junckerem dne 13. září 2017

„Sdělení o možnosti dalšího zlepšení používání kvalifikované většiny při hlasování a řádného legislativního postupu v záležitostech vnitřního trhu na základě čl. 48 odst. 7 SEU.“

ENERGIE

Čl. 192 odst. 2 SFEU stanoví možnost uplatňovat řádný legislativní postup v případě předpisů především fiskální povahy, včetně opatření významně ovlivňujících volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií. V těchto případech by Rada musela návrhy Komise schvalovat jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

SOCIÁLNÍ OBLAST

V určitých oblastech sociální politiky se v současnosti vyžaduje jednomyslnost. Patří mezi ně ochrana pracovníků při ukončení smlouvy, kolektivní obrana zájmů pracovníků a zaměstnavatelů a podmínky zaměstnávání legálních přistěhovalců ze třetích zemí. **Čl. 153 odst. 2 SFEU** umožňuje, aby tyto tři oblasti mohly přejít k řádnému legislativnímu postupu, pokud Rada schválí jednomyslně návrh Evropské komise a proběhne konzultace s Evropským parlamentem.

ZDANĚNÍ

Čl. 48 odst. 7 SEU obsahující všeobecné překlenovací ustanovení Smluv umožňuje přejít od jednomyslného rozhodování k rozhodování kvalifikovanou většinou nebo od zvláštního legislativního postupu k řádnému legislativnímu postupu. Ratifikace jednotlivými státy nejsou nutné, krok však může být vetován jediným vnitrostátním parlamentem. V oblasti zdanění nemusí přejít na hlasování kvalifikovanou většinou všechny oblasti najednou, přechod je možný jednotlivě podle témat nebo druhů sazeb.

Aby mohl být použit **čl. 48 odst. 7 SEU**, musí být splněny tyto podmínky:

- Evropská rada oznámí vnitrostátním parlamentům svůj záměr použít překlenovací ustanovení;
- vnitrostátní parlamenty mohou ve lhůtě šesti měsíců oznámit svůj nesouhlas, a pokud i pouze jeden vnitrostátní parlament svůj nesouhlas oznámí, Rada rozhodnutí nemůže přijmout;
- Evropský parlament je žádán o souhlas většinou hlasů všech svých členů;
- Evropská rada přijímá rozhodnutí jednomyslně.

HLASOVÁNÍ KVALIFIKOVANOU VĚTŠINOU V OBLASTI ZAHRANIČNÍ POLITIKY

„To je důvod, proč chci, aby členské státy zvážily, o kterých zahraničních otázkách by se mohlo rozhodovat kvalifikovanou většinou namísto hlasování na základě jednomyslnosti.“

Iniciativy s výhledem do roku 2025, jak jsou uvedeny v prohlášení o záměru předloženém předsedou Junckerem dne 13. září 2017

„Sdělení o možnosti dalšího posílení použití hlasování kvalifikovanou většinou v oblasti společné zahraniční politiky na základě čl. 31 odst. 3 SEU.“

Čl. 31 odst. 3 SEU umožňuje přejít k rozhodování kvalifikovanou většinou v otázkách společné zahraniční politiky. Ty by musely být schvalovány jednomyslně Evropskou radou a nezahmovaly by rozhodnutí související s vojenstvím nebo obranou.

POVĚŘENÍ EVROPSKÉHO VEŘEJNÉHO ŽALOBCE BOJEM PROTI TERORISMU

„Rovněž vidím pádné důvody pro svěřeni úkolů novému úřadu evropského veřejného žalobce, který bude stíhat přeshraniční teroristické trestné činy.“

Iniciativy s výhledem do roku 2025, jak jsou uvedeny v prohlášení o záměru předloženém předsedou Junckerem dne 13. září 2017

„Sdělení o možném rozšíření úkolů nového Úřadu evropského veřejného žalobce, na základě čl. 86 odst. 4 SFEU, aby zahrnovaly boj proti terorismu.“

Čl. 86 odst. 4 SFEU stanoví možnost rozšířit pravomoci evropského veřejného žalobce, které byly původně omezeny na boj proti podvodům poškozujícím rozpočet EU, aby zahrnovaly trestní stíhání přeshraničních teroristických trestných činů. To vyžaduje jednomyslné rozhodnutí Evropské rady po obdržení souhlasu Evropského parlamentu a po konzultaci s Evropskou komisí.

Projev předsedy Evropské komise Junckera o stavu Unie ze dne 13. září 2017

Vysvětlení

€ POSÍLENÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE

„Myslím si, že z Evropského mechanismu stability by se měl nyní postupně stát Evropský měnový fond, který však musí být pevně zakotven v pravidlech a pravomocích EU.“

Iniciativy s výhledem do roku 2025, jak jsou uvedeny v prohlášení o záměru předloženém předsedou Junckerem dne 13. září 2017

- Transformace Evropského mechanismu stability na Evropský měnový fond
- Vytvoření rozpočtové položky pro eurozónu v rámci rozpočtu EU, která bude mít čtyři funkce: 1) pomoc se strukturální reformou, 2) stabilizační funkci, 3) mechanismus jistění pro bankovní unii a 4) konvergenční nástroj pro poskytování předvstupní pomoci členským státům mimo eurozónu
- Integrace podstaty Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii do práva EU

EVROPSKÝ MĚNOVÝ FOND

Dne 6. prosince Komise navrhne transformaci Evropského mechanismu stability v Evropský měnový fond, který bude zakotven v právním rámci Unie na základě **článku 352 SFEU**.

ROZPOČTOVÁ POLOŽKA PRO EUROZÓNU V RÁMCI ROZPOČTU EU

Komise v rámci běžného rozpočtového procesu na základě Smluv navrhne rozpočtovou položku pro eurozónu prostřednictvím opravného rozpočtu.

STABILITA, KOORDINACE A SPRÁVA

Článek 16 Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii (TSCG), který vstoupil v platnost v lednu 2013 po ratifikaci signatářskými členskými státy (tuto smlouvu podepsaly všechny členské státy kromě Spojeného království, České republiky a Chorvatska), stanoví, že podstata této smlouvy musí být začleněna do práva EU do roku 2018.

Jak předseda Juncker uvedl v prohlášení o záměru, Komise předloží návrh k této záležitosti na základě **čl. 126 odst. 14 SFEU**, přičemž vezme v úvahu flexibilitu, kterou Evropská komise zakotvila od ledna 2015 v Paktu o stabilitě a růstu.

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC

„Důležitým prvkem budou rozpočtové plány, které Komise předloží v květnu 2018. Máme zde opět na výběr: Bud' budeme naplňovat ambice Evropské unie ve striktním rámci současného rozpočtu, nebo rozpočtovou kapacitu Evropské unie zvýšíme, aby mohla svých ambicí dosáhnout lépe. Jsem pro druhou možnost.“

V květnu 2018 Komise předloží na základě **čl. 312 odst. 2 SFEU** návrh na nový víceletý finanční rámec na období po roce 2020.

PŘECHOD NA PLNĚ ROZVINUTOU OBRANNOU UNII

„Chtěl bych, abychom další úsilí věnovali záležitostem obrany. Vytvoření nového Evropského obranného fondu je na obzoru. A stejně tak zavedení stálé strukturované spolupráce v oblasti obrany. Do roku 2025 potřebujeme plně rozvinutou evropskou obrannou unii.“

STÁLÁ STRUKTUROVANÁ SPOLUPRÁCE

Čl. 42 odst. 6 SEU stanoví možnost, aby skupina stejně smýšlejících členských států, které mají potřebné operační kapacity k tomu, aby posunuly evropskou obranu na další úroveň, přešly od současné směsice dvoustranných a mnohostranných dohod o vojenské spolupráci k účinnějším formám integrace obrany.

SPOLEČNÁ OBRANNÁ UNIE

Čl. 42 odst. 2 SEU předpokládá postupné vymezení společné obranné politiky Unie, které povede k vytvoření společné obranné unie, jakmile o tom Evropská rada jednomyslně rozhodne. Veškeré povinnosti a závazky všech členských států vůči NATO budou plně respektovány.

DOKONČENÍ SCHENGENSKÉHO PROSTORU

„Pokud chceme chránit naše vnější hranice a oprávněně je ještě posílit, musíme schengenský prostor volného pohybu okamžitě otevřít i pro Bulharsko a Rumunsko.“

„Rovněž bychom měli umožnit Chorvatsku stát se plnohodnotným členem schengenského prostoru, jakmile budou splněna všechna kritéria.“

Rozhodnutí o rozšíření schengenského prostoru musí být přijímána na základě **protokolu č. 19 o schengenském acquis připojeného ke Smlouvám** jednomyslně všemi členskými státy v Radě poté, co Evropská komise kladně ohodnotí přístupová kritéria. Komise v letech 2009 a 2010 vydala kladné hodnocení Bulharska a Rumunska, které ukazuje, že obě země splňují nezbytné podmínky pro připojení k schengenskému prostoru. Komise proto podporuje plné přistoupení těchto dvou států k schengenskému prostoru.

Hodnocení pokroku Chorvatska při plnění podmínek pro připojení k schengenskému prostoru proběhlo během roku 2016. V některých oblastech Chorvatsko potřebné podmínky již splňuje, v jiných jsou nutná další zlepšení. Hodnocení Schengenského informačního systému je nutno dokončit do října 2017 a opětovná jednání o otázce vnějších hranic se budou konat v listopadu 2017. Jakmile budou splněny všechny podmínky, předloží Komise Radě návrh na připojení Chorvatska do schengenského prostoru.

Projev předsedy Evropské komise Junckera o stavu Unie ze dne 13. září 2017

Vysvětlení

DOKONČENÍ EUROZÓN

„Smyslem eura je sloužit jako společná měna Evropské unii jako celku. Všechny členské státy kromě dvou jsou povinny a oprávněny přijmout euro, jakmile splní příslušné podmínky.“

Všechny členské státy kromě dvou (Dánska a Spojeného království) jsou povinny přijmout euro a připojit se k eurozóně. Kromě toho 16 členských států (Belgie, Bulharsko, Německo, Řecko, Španělsko, Itálie, Kypr, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Rakousko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko) v **prohlášení č. 52 ke Smlouvě o fungování Evropské unie** výslovně uvedlo, že měnou Evropské unie je euro.

Bulharsko, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko dosud součástí eurozóny nejsou, ale jsou podle Smluv povinny se k eurozóně připojit, jakmile splní stanovená kritéria. Jsou označovány jako „členské státy, na které se vztahuje výjimka“. Tato výjimka je dočasná a bude zrušena, až tyto státy splní konvergenční kritéria uvedená v **čl. 140 odst. 1 SFEU**.

Každé dva roky Evropská komise a Evropská centrální banka posuzují, zda země kritéria splňují. Příští hodnocení se uskuteční v květnu 2018.

DOKONČENÍ BANKOVNÍ UNIE

„Pokud chceme, aby banky fungovaly podle stejných pravidel a za stejného dohledu na celém našem kontinentu, měli bychom vybízet všechny členské státy, aby se staly členy bankovní unie.“

Bankovní unii tvoří všechny země eurozóny a členské státy EU, které se pro účast rozhodnou. Všechny země, které v budoucnosti přijmou euro, se stanou členy bankovní unie automaticky.

Země mimo eurozónu se mohou zapojit na základě úzké spolupráce s Evropskou centrální bankou jakožto orgánem dohledu v rámci jednotného mechanismu dohledu. Tato úzká spolupráce je stanovena rozhodnutím Evropské centrální banky na základě oznámení dotčené země mimo eurozónu a za předpokladu, že jsou v této zemi splněny přísné podmínky týkající se výměny informací a závazné povahy opatření v oblasti dohledu.

V Dánsku a Švédsku byly vnitrostátní diskuse o přistoupení k bankovní unii zahájeny v létě 2017.

Projev předsedy Evropské komise Junckera o stavu Unie ze dne 13. září 2017

Vysvětlení

ROZŠÍŘOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE

„Pokud chceme v našem sousedství větší stabilitu, musíme mít i nadále přesvědčivou perspektivu rozšíření také pro země západního Balkánu.“

Iniciativy s výhledem do roku 2025, jak jsou uvedeny v prohlášení o záměru předloženém předsedou Junckerem dne 13. září 2017

„Strategie pro úspěšné přistoupení Srbska a Černé Hory k EU jako nejlépe připravených kandidátských zemí na západním Balkáně (únor 2018).“

Podle **článku 49 SEU** může každý evropský stát, který uznává hodnoty EU a zavazuje se k jejich podpoře, požádat o členství v EU. Po ukončení jednání o všech kapitolách budou podmínky, včetně případných ochranných doložek a přechodných ustanovení, začleněny do smlouvy o přistoupení mezi členskými státy EU a kandidátskou zemí.

Smlouva o přistoupení může být podepsána pouze se souhlasem Parlamentu a po jednomyslném schválení v Radě. Poté je předložena k ratifikaci ve všech členských státech EU v souladu s jejich ústavními předpisy (tj. k ratifikaci parlamentem nebo v referendu).

Černou Horu a Srbsko označila Komise za předvoj, jelikož jsou v současnosti jedinými kandidáty západního Balkánu, s nimiž jsou vedena jednání o přistoupení. EU bude ve spolupráci se všemi partnery v zemích západního Balkánu pokračovat a dále ji posilovat, aby tyto státy podpořila na cestě k členství v EU.

ZACHOVÁNÍ VEDOUČÍHO KANDIDÁTA

„Pokud chcete posílit evropskou demokracii, nemůžete zvrátit skromný demokratický pokrok, který přineslo vytvoření tzv. vedoucích kandidátů, známých v němčině jako „Spitzenkandidaten“. Rád bych, aby se tento proces opakoval.“

Ustanovení **čl. 17 odst. 7 SEU** stanoví, že Evropská rada musí při návrhu kandidáta na funkci předsedy Komise přihlédnout k volbám do Evropského parlamentu. Rozhodnutí přijímá kvalifikovanou většinou a tohoto kandidáta poté musí zvolit Evropský parlament většinou hlasů všech svých členů.

Tento přístup byl zaujat po evropských volbách v roce 2014, kdy Evropská rada navrhla předsedu Junckera, vedoucího kandidáta politické skupiny s nejvyšším počtem hlasů, a Evropský parlament ho zvolil předsedou Evropské komise.

Projev předsedy Evropské komise Junckera o stavu Unie ze dne 13. září 2017

Vysvětlení

NADNÁRODNÍ LISTINY

„Osobně je mi rovněž sympatická myšlenka nadnárodních kandidátních listin v evropských volbách – i když jsem si vědom, že s ní mnozí z vás nesouhlasí.“

Podle **čl. 14 odst. 2 SEU** musí o přesném složení Evropského parlamentu jednomyslně rozhodnout Evropská rada. Poslední rozhodnutí o poměrném rozdělení bylo přijato v červnu 2013 před vstupem Chorvatska do EU jako 28. členského státu.

Nadnárodní kandidátní listiny by vyžadovaly ratifikaci všemi členskými státy. Ustanovení **čl. 223 odst. 1 SFEU** stanoví, jak lze myšlenku nadnárodních listin nebo jakékoli jiné změny voleb do Evropského parlamentu provést.

Rada může jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, stanovit nová ustanovení o způsobu voleb do Evropského parlamentu. Tato ustanovení by poté vstoupila v platnost až po schválení změn všemi členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

Jedná se o jedinou myšlenku v projevu předsedy Junckera, která by nevyžadovala změnu Smlouvy, nýbrž ratifikaci všemi členskými státy. Z tohoto důvodu předseda Komise Juncker pouze vyjádřil kladný postoj k této myšlence.

ZVYŠOVÁNÍ EFEKTIVITY PŘI ŘÍZENÍ EVROPSKÉ UNIE

„Důvodem je efektivita. Komisař pro hospodářské a finanční záležitosti – v ideálním případě zároveň místopředseda – by měl převzít úlohu ministra hospodářství a financí. Zároveň by on či ona měl/a předsedat Euroskupině.“

„Evropa by fungovala lépe, kdybychom sloučili funkci předsedy Evropské komise s funkcí předsedy Evropské rady.“

Iniciativy s výhledem do roku 2025, jak jsou uvedeny v prohlášení o záměru předloženém předsedou Junckerem dne 13. září 2017

„Sdělení o možnostech zlepšení účinnosti v čele Evropské unie.“

Sdělení o případném vytvoření trvalé funkce evropského ministra hospodářství a financí (článek 2 protokolu č. 14) a jeho institucionálních dopadech.“

SLOUČENÍ FUNKCE MÍSTOPŘEDSEDY KOMISE A PŘEDSEDY EUROSKUPINY

Článek 2 protokolu č. 14 k Lisabonské smlouvě stanoví, že předseda Euroskupiny je volen většinou ministrů zastupujících členské státy eurozóny. Tato osoba nemusí být ministrem financí členského státu.

SLOUČENÍ FUNKCÍ PŘEDSEDY KOMISE A PŘEDSEDY EVROPSKÉ RADY

Podle **čl. 17 odst. 7 SEU** nyní Evropský parlament volí předsedu Komise většinou hlasů všech svých členů na návrh Evropské rady rozhodující kvalifikovanou většinou s přihlédnutím k výsledkům voleb do Evropského parlamentu. Podle **čl. 15 odst. 5 SEU** volí Evropská rada svého předsedu kvalifikovanou většinou na obnovitelné období 30 měsíců. Ustanovení **čl. 15 odst. 6 SEU** stanoví, že předseda Evropské rady nesmí zastávat žádnou **vnitrostátní** funkci, což znamená, že může zastávat jinou **evropskou** funkci.